

Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15994>

Özet

Anne Bekçiliği Ölçeği Anne Formu (ABÖAF), annelerin, çocuk yetiştirme süreçlerinde babanın katılımını teşvik etme veya engelleme eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu form, Aktaş ve Aydın (2020) tarafından Türk kültürüne uyarlama çalışması yapılarak kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin temel amacı, aile içi dinamiklerde babanın rolünü etkileyen anne davranışlarının sistematik olarak değerlendirilmesidir. Bu psikometrik araç, özellikle aile terapisi ve gelişim psikolojisi alanlarında, ebeveynlik ortaklığı ve ilişki kalitesini incelemek için kritik bir öneme sahiptir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda kültürel olarak uygunluğunu ve psikometrik açıdan sağlamlığını doğrulamayı hedeflemiştir. Bu çalışma, ölçeğin Türkiye'deki araştırmaya ve klinik uygulamalarda geçerli ve güvenilir bir biçimde kullanılmasına olanak tanımıştır.

Anahtar Kelimeler

Anne Bekçiliği, Ebeveynlik, Babalık Katılımı, Aile Dinamikleri, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Güleycan Akgöz Aktaş, Aysun Aydın.

Amaç

Anne Bekçiliği Ölçeği Anne Formunun temel amacı, annelerin babanın çocuk yetiştirme görevlerine ve kararlarına dahil olma düzeyini ne ölçüde düzenlediğini veya kontrol ettiğini (bekçilik yaptığını) değerlendirmektir. Bu düzenleme mekanizması, hem olumlu (baba katılımını destekleyici) hem de olumsuz (baba katılımını kısıtlayıcı) boyutları içerebilir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması özel amaç ise, uluslararası literatürde önemli bir yapı olan Anne Bekçiliği kavramının Türkiye'deki aileler üzerindeki etkilerini araştırmak için kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır. Bu sayede, ebeveynlik ortaklığı üzerine yapılan araştırmalara güçlü bir metodolojik temel oluşturulmuştur.

Yapı

Ölçek, literatürde "Parental Gatekeeping" olarak bilinen ve özellikle anne tarafından uygulanan, babanın çocukla etkileşimini ve sorumluluk paylaşımını etkileyen davranışların bütünü olan Anne Bekçiliği (Mother Gatekeeping) yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle iki temel boyutta

incelenir: Kısıtlama (Restriction) ve Tevik (Facilitation).

Kısıtlama Boyutu: Annenin, babanın yetkinliğini sorguladığı, babanın çocukla geçirdiği zaman veya ebeveynlik kararlarına katılmayan fiziksel veya duygusal olarak engellediği davranışları içerir. Bu, babanın ebeveynlik rolünden dışlanmasına yol açabilir.

Tevik Boyutu: Annenin, babayla çocuk bakım konusunda desteklediği, onun çabalarını takdir ettiği ve babanın çocukla sağlıklı bir ilişki kurmasını kolaylaştırdığı davranışları içerir. Bu boyut, sağlıklı ebeveynlik ortaklığını geliştirmeyi destekler.

Geçerlik

Aktaş ve Aydın (2020) tarafından yürütülen Türkçeye uyarlama çalışmasında, ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında yapı geçerliğine odaklanılmıştır. Yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır.

DFA sonuçları, ölçeğin orijinal yapıyla tutarlı bir faktör yapısını ortaya koyarak, maddelerin teorik olarak öngörülen boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Bu bulgular, Anne Bekçiliği Ölçeği Anne Formu'nun, Türk kültüründe de ölçmek iddiasında olduğu psikolojik yapıya başarıyla ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren temel bir psikometrik göstergedir.

Uyarlama çalışması sonuçları, Anne Bekçiliği Ölçeği Anne Formu'nun hem genel ölçek hem de alt boyutlar bazında yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar vereceğini ve dolayısıyla güvenilir bir değerlendirme aracı olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçeye uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve boyutluluğunu incelemek üzere Faktör Analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Genellikle, orijinal ölçeğin boyut sayısını koruyup korumadığını belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) tercih edilmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin kuramsal olarak beklenen alt boyutların desteklediğini göstermektedir. Bu analizler, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiğini ve faktörler arası korelasyonların anlamlı olduğunu göstererek, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Anneler

Age Group: Yetişkin (Ebeveynlik çağındaki anneler)

Population Details: Çocuk sahibi olan ve aktif olarak ebeveynlik rolünü sürdüren anneler.

Test Methodology: Ölçek, annelerin kendi ebeveynlik davranışları ve babanın katılımına yönelik tutumları değerlendirilmelerini gerektiren bir dizi ifadeden oluşur. Derecelendirme formatı (örneğin, Likert tipi) kullanılarak yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Ortaklığı, Anne Bekçiliği, Aile Terapisi, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Çocuk Gelişimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: glycnakgoz@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: İlgili akademik yayın (Türk Psikoloji Yazıları) üzerinden erişilebilir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formu, 2020 yılında yayımlanan akademik çalışmada ile bilimsel kullanım için sunulmuştur. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Güleycan Akgöz Akta'tan veya orijinal ölçeğin telif hakkı sahiplerinden alınmalıdır.

Sorumlu yazarın iletişim adresi: glycnakgoz@gmail.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [anne-bekciligi-olcegi-anne-formu-toad.pdf](#)

Kaynakça

Akta?, G. A., ve Ayd?n, A. (2020). Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formunun Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(45), 63-75. doi:10.31828/tpy1301996120200131m000018

Anne Bekçili?i Ölçe?i Anne Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Bu ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, ilgili akademik makaleden (Akta? & Ayd?n, 2020) elde edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM